

Соціальна робота з сім'ями, де є особи з інвалідністю: від догляду до розширення можливостей (імпаурмент)

Масюк Олег Петрович

Понятійний аналіз за темою:

Інвалідність, відповідно до Міжнародної класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я – це термін, що об'єднує різні порушення, обмеження активності та можливостей для ефективної участі в житті суспільства.

Порушення – це проблеми, що виникають у функціях або структурах організму; **обмеження активності** – це труднощі, яких людина зазнає, виконуючи які-небудь завдання або дії; у той час як **обмеження ефективної участі** – це проблеми, що відчуються людиною при залученні в життєві ситуації.

Чотири види інвалідності:

Вид інвалідності:	Порушення:
Фізична інвалідність	<ul style="list-style-type: none">• порушення опорно-рухового апарату (ампутації, травми хребта, хвороби кісткової системи, аномалії тощо); захворювання центральної нервової системи; хвороби м'язової системи; хвороби суглобів; хвороби судин; соматичні захворювання; захворювання внутрішніх органів; хвороби крові; тощо.
Сенсорна інвалідність	<ul style="list-style-type: none">• порушення одного з органів відчуття:• порушення зору;• порушення слуху;• порушення нюху, смаку;• порушення балансу;• сомато-сенсорні порушення
Інтелектуальна (когнітивна) інвалідність	<p>Розумова відсталість (дорівнює 70 одиницям або нижче за результатами індивідуально проведеного IQ-тестування).</p> <p>Рівні розумової відсталості: легка розумова відсталість - від 50-55 до 70; помірна розумова відсталість - від 35-40 до 50-55; тяжка розумова відсталість - від 20-25 до 35-40; глибока розумова відсталість - нижче ніж 20-25; не уточнена розумова відсталість</p>
Ментальна інвалідність	<ul style="list-style-type: none">• Порушення психіки та поведінки:• психічні захворювання;• емоційно-вольові порушення;• епілепсія;• аутизм;• синдром Дауна

Типові проблеми, труднощі сімей, які виховують дітей з інвалідністю:

- 1. Фінансово-економічні:** низька матеріальна забезпеченість, труднощі в реалізації гарантованих пільг. Більшість таких сімей живуть у бідності.
- 2. Психологічні,** а саме: постійне психічне та нервово перевантаження, нерозуміння з боку соціального оточення, відчуття покинутості, самотності, упереджене ставлення суспільства до дітей і молоді з інвалідністю.
- 3. Медичні,** які визначають комплекс проблем, пов'язаних з лікуванням, здійсненням корекції та розвитку компенсаторних функцій, а також отриманням технічних засобів реабілітації, задоволенням потреб у періодичному контролі стану здоров'я, кваліфікованих консультаціях, оздоровленні, реабілітації.
- 4. Недостатній розвиток і недоступність технологій ранньої діагностики,** корекції, реабілітації, прогнозування медичних наслідків інвалідності, невисокий рівень забезпечення безкоштовними медичними послугами і ліками, нестача кваліфікованих спеціалістів.
- 5. Ризик інституалізації.** У разі народження дитини з інвалідністю батьки стикаються з низкою проблем і труднощів, залишаючись при цьому безпорадними.
- 6. Проблема інформаційного забезпечення.** Нестача інформації стосовно особливостей дитини, можливостей корекції та лікування, особливостей виховання, прав на соціальну допомогу, пільги, відповідних закладів освіти, наявних державних і недержавних громадських організацій.
- 7. Неприйняття людей з інвалідністю** повноцінними членами суспільства, упередженість і стереотипність у ставленні до них з боку багатьох людей, а також перенесення стереотипності і на родичів людей з інвалідністю.
- 8. Недоступність певних об'єктів,** споруд, проблеми транспортного забезпечення та доступу до інформації.

Стадії емоційних переживань батьків, інвалідності дітей:

Стадія шоку

Стадія
заперечення

Стадія страху
та тривоги

Пошук
допомоги та
стадія активної
діяльності

Нормативно-правові акти регламентують соціальну роботу щодо подолання інвалідності:

Закони України:

Закон України від «Про ратифікацію Конвенції про права інвалідів і факультативного протоколу до неї»

Закон України «Про реабілітацію інвалідів України»

Закон України «Про психіатричну допомогу»

Закон України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні»

Закон України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні»

Закон України «Про державну соціальну допомогу інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам»

Закон України «Про охорону дитинства»

Закон України «Про соціальні послуги»

Згідно із Законом України «Про реабілітацію інвалідів в Україні», систему реабілітації інвалідів, дітей з інвалідністю становлять:

- органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування, які здійснюють державне управління системою реабілітації інвалідів;
- реабілітаційні установи для інвалідів, дітей-інвалідів, незалежно від відомчого підпорядкування, типу і форми власності;
- будинки дитини – дошкільні навчальні заклади для дітей з вадами фізичного та/або розумового розвитку віком до чотирьох років, незалежно від відомчого підпорядкування, типу і форми власності;
- спеціальні та санаторні дошкільні навчальні заклади (ясла-садки) компенсуючого типу;
- дошкільні навчальні заклади (ясла-садки) комбінованого типу для дітей віком від двох місяців до шести (семи) років;
- дошкільні навчальні заклади – Центри розвитку дитини системи освіти;
- спеціальні загальноосвітні школи (школи-інтернати) – загальноосвітні навчальні заклади системи освіти;
- загальноосвітні санаторні школи (школи-інтернати) – загальноосвітні навчальні заклади I-III рівнів акредитації;
- установи соціального обслуговування інвалідів, дітей-інвалідів, незалежно від відомчого підпорядкування, типу і форми власності;
- санаторно-курортні установи.

Виявлення сімей з такою ознакою вразливості може відбуватися шляхом:

- самозвернення (візит до центру, телефонний дзвінок, лист тощо);
- переадресація або лист від державної організації чи установи (поліклініка, ЛКК, департамент соціальної політики, школа, пологовий будинок тощо);
- звернення від представників громадського сектору: громадські організації, релігійні установи, волонтери;
- звернення від громадян (сусіди, родичі, знайомі).

Сім'ям, які виховують дітей з інвалідністю, надаються такі соціальні послуги:

Базові соціальні послуги:

- Інформування;
- Консультування;
- Посередництво;
- Надання притулку;
- Представництво інтересів

Комплексні соціальній послуги:

- Догляд;
- Соціальний супровід/патронаж
- Соціальна адаптація
- Соціальна інтеграція та реінтеграція

Матеріально-технічні соціальні послуги:

- Продукти харчування
- Засоби санітарної і особистої гігієни
- Засоби догляду за дітьми
- Одяг та взуття
- Паливо
- Транспортні засоби.

Основні ризики та рекомендації щодо роботи з сім'ями, особами, які мають таку ознаку вразливості:

- 1. У наданні підтримки дитині з інвалідністю предметом стурбованості спеціалістів має стати добробут всієї родини;**
- 2. Актуальним залишається питання вироблення соціально прийнятної термінології щодо інвалідності;**
- 3. Міждисциплінарний підхід до вирішення питань конкретної людини з інвалідністю;**
- 4. Взаємодія отримувача та надавача послуг на партнерських засадах;**
- 5. Визначення спільних цілей у роботі з родинами;**
- 6. Чітке й послідовне наголошення на цінності дитини;**
- 7. Допомога у працевлаштуванні;**
- 8. Загальна стратегія соціально-педагогічного супроводу сім'ї;**
- 9. Підтримка батьків як важливе завдання у соціальній роботі з сім'ями;**
- 10. Важливим є попередження професійного вигорання, чітке розуміння своїх повноважень, меж та відповідальності.**

Дякую за увагу!

